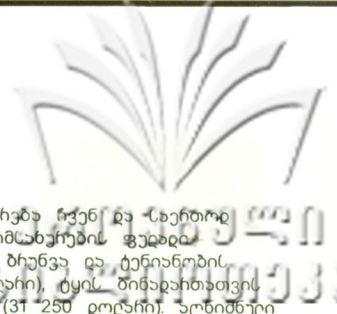

ყველაზე გრანდიოზული მცენარე - ხე.

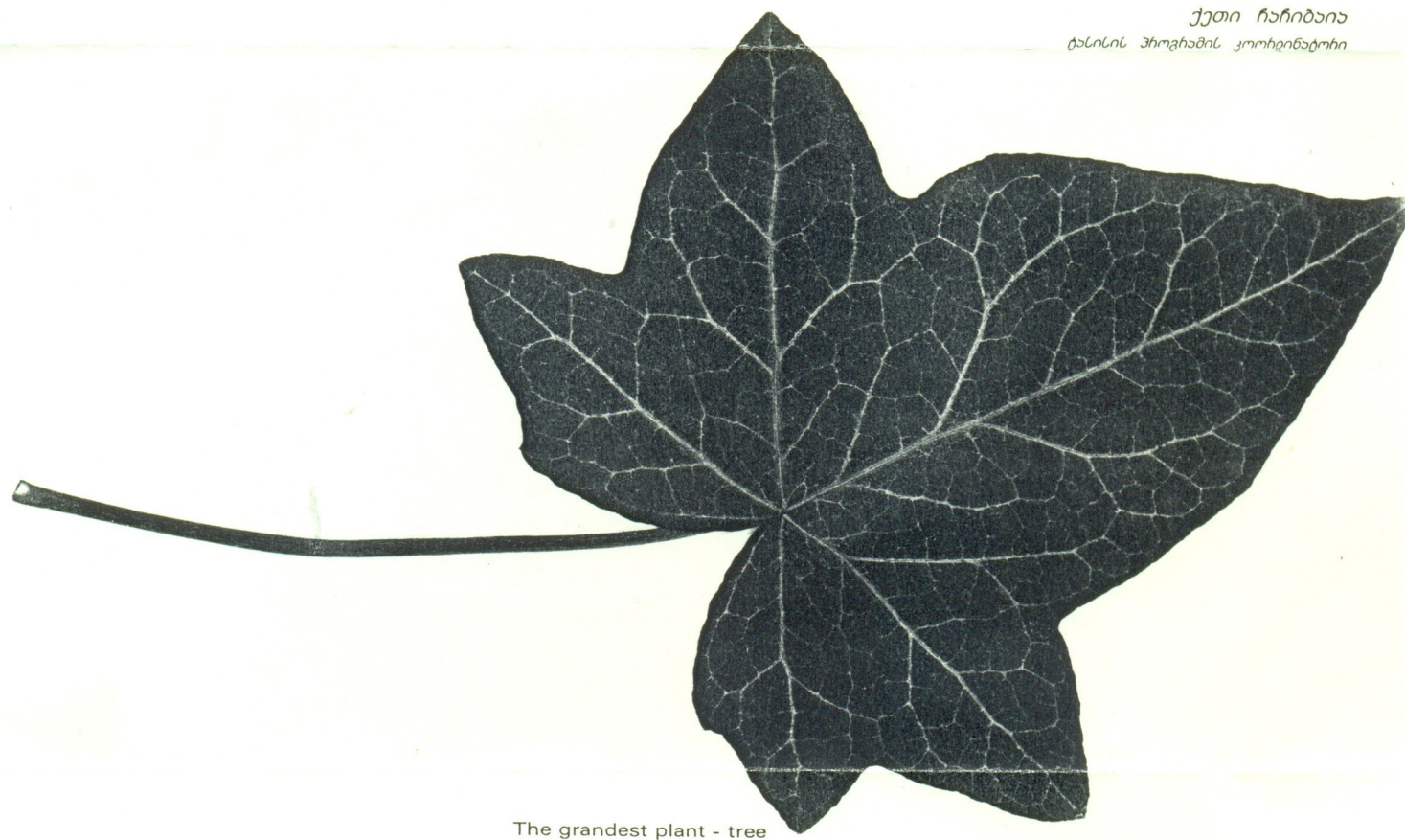
ძალზე ხიულია დაადო ფუადი ლიხებულება იმ სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან ფუნქციებს რითაც ეს მცენარე გვემსახურება ჩვენ და საერთოდ სამყაროს. მაგნიამ მინც, ზოგიერთი ციფი აჩლებობს. უთი ხის, რომელიც საშუალოდ რჩიფდაათი წელი ცოცხლობს, მომსახურების ფუადი ლიხებულება დაახლოებით 200 000 აშშ დოლარს უტოდება. აქ შედის ჟანგბადის გამომუშავება (31 250 დოლარი), წყლის ბრუნვა და ტენიანობის ჩეგვლიჩება (37 000 დოლარი), პაულის დაბინძურების კონტროლი (62 500 დოლარი), პიოტეინის გამომუშავება (2 500 დოლარი), ტყის ბინადართათვის საცხოვრებელი და საახლებო თავშესაფარი ((31 250 დოლარი) ნიადაგის უროზიის კონტროლი და ნიადაგის განოყიჩება (31 250 დოლარი). აღნიშნული მონაცემები მოპოვებულია კალიფორნიის ტყის დეპარტამენტის 1994 წლის ოფიციალური გათვლებიდან.

იქნებ ამ ციფებმა იმოქმედონ ჩვენს მატეჩილური და მომხმარებელი ახროვნებაზე და შევწყვიტოთ ეს უმაღელი და ყოველგვარად გაუმართლებელი ბის ჳია. საქართველოს გაჩემოსდაცვის სამინისტროს მონაცემებით საქართველოში ყოველწლიურად 2 500 000 კუბური მეტრი ხე იჭრება. ასეთივე შემამოტელებელი მონაცემებია მთელი სამხეთი კავკასიის მასშტაბითაც. მთელ ჩეგონში მოჭრილი ხე-ტყის ჩაოდელობა ბევრად აღემატება დანაშვებ ნოჩმას. ამიუჩკავკასიის მთიანი და მეტად მგინობიანი უკონსტემისათვის ეს საგანგამო ტენდენცია, ჩოგოჩე უკონომიკური ასევე სოციალური და გაჩემოსდაცვითი თვალსაზრისით.

ოდიტგანვე ხე მსოფლიოს მრავალი ხანებუნათვის ჩელიგოური ცხოვრების ფოკუსში იყო მოქცეული. ჩოგოჩე უდიდესი მცენარე დეამინაზე ხე მედამ ნაჩმოადგენდა მითოური ნაჩმოსახვის წყაროს. სხვადასხვა კულტურებში ყოველთვის აჩლებობდნენ ცალკეული საკედრო ხეები. ინდოეთსა და იპარონიაში დლეუსე კი აჩლებობენ ე.წ. წმინდა ტყეები ისევე, ჩოგოჩე წინა ქრისტიანულ ეჭროპაში. ხეთა მითოლოგია უძველეს კულტურებში უხვად აჩის ნაჩმოდგენილი. ნაჩმახთული საკედრო ბის ედემენტები შემოჩინილია იდეუი - ქრისტიანულ თეოლოგიაში. ბის ჳპაჩი, რომელზეც ქრისტე იქნა გაჭერი სწიედ ედემის ბალის მითოლოგიური "ბოროტისა და კეთილის ცოდნის" ბისგან იყო გაკეთებული. ადამი დამახხედ იქნა იეჩუსალიმში და მისი პიოჩან სამი ხე ამოჩოახდა, ჩათა აღენიშნათ დეამინის ცენტი.

მამუკა ჳაფაჩიძე იკვლევს ქართულ ენაში აჩლებულ ეტიმოლოგიურ კოდეხს და ნაჩმოგვიდგენს ხეთა აჩქეტიპულ სა ხ ე ე ბ ს, ჩათა მოხდეს უეჭვლად აჩლებელი ტყის კონმოლოგიის ჩეგენეჩაცია ჩვენს ცნობიეჩებაში და დავოჩედთ ჩა გვსუხს მისტიური ტყეები თუ ტექნოლოგიური უდაბნოები.

ქეთი ჩაჩიბაია
ბასილის ჳოგჩამოს კოორდინატორი

The grandest plant - tree

It is difficult to place a monetary value on the many vital services that trees provide. However certain data still exist. California Department of Forestry calculates that a single tree that lives fifty years will contribute service worth nearly \$200 000 during its lifetime. This includes providing oxygen (\$31 250) recycling water and regulating humidity (\$37 000), controlling air pollution (\$62 500), producing protein (\$2 500), providing shelter for wildlife (\$31 250) and controlling land erosion and fertilising soil (\$32 250). These figures might heal our commodity-obsessed and ungrateful clearcutting of trees.

According to the Georgian Ministry of Environment 2 500 000 cubic meters are cut annually. The similarly alarming figures exist transcaucasus wide. In entire region deforestation rates are much higher of acceptable norms. The current tendency is detrimental for mountainous and fragile ecosystem of transcaucasus, both in terms of economic development and social welfare and environmental protection.

From the earliest times, trees have been the focus of religious life of many peoples around the world. As the largest plant on earth the tree has been a major source of stimulation to the mythic imagination. Trees have been worshipped and tree cults have flourished at different times almost everywhere. Even today there are sacred forests in India and Japan, just as there were in pre-Christian Europe. An elaborate mythology of trees exists across a broad range of ancient cultures. Elements of pagan tree cults and worship have survived into Judeo-Christian theology. Wooden cross for crucifixion of Jesus was ultimately made from the Tree of Knowledge of Good and Evil in the Garden of Eden. Other stories claim that Adam was buried at Jerusalem and three trees grew out of his mouth to mark the centre of the earth.

Mamuka Japardze tries to decode tree etymology in Georgian language. He presents archetypal images of trees in order that we regenerate existing forest cosmology in our conciseness and contemplate our mental tendencies, where they incline towards mysterious trees or technological deserts.

K. Chachibaia
TACIS Regional Coordinator

M A M U K A J A P H A R I D Z E
' S A K H E E B Y '

გამოფენის გახსნა: 23.12.1999 16სთ.
პრესკონფერენცია: 13
საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა
გუდიაშვილის №7

OPENING OF EXHIBITION:
23.12.1999 16.00

PRESCONFERENCE: 13.00
GEORGIAN NATIONAL LIBRARY
GUDIASHVILI ST. №7

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

